

(The National Interest, May 16, 2012)

Европа никада више неће бити иста

Да ли је Грчка неуспела држава? Господин Панајотис Пикраменос, управо именован за премијера, биће само привремени лидер до наредних избора 17. јуна. Уколико Грчка настави са одржавањем избора овим темпом, деловаће као да опонаша последње дане Вајмарске републике. А Немачка не делује расположена за икакво додатно спасавање Грчке. Дакле, неуспехом грчких политичких партија да формирају владајућу коалицију, Грчка као да се приближава завршном чину традиционалне атинске трагедије, познатом као егзодус. У овом случају, егзодус би значило напуштање евра и апсорбовање бруталних последица тог чина, па заговорници напуштања евра уверавају да ће то бити болно, али привремено стање. Напуштањем евра Грчка би се могла вратити доброј старој драхми, и уживати у предности девалвирања валуте да би повећала извоз, чак иако инфлација и каматне стопе оду навише.

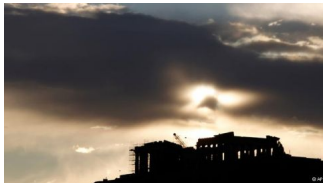

До сада, Грчка је држала или, да кажемо прецизније, покушавала да држи, своје суседе из Западне Европе— углавном Немачку—као таоце. Тиме је испољавала несразмерно велики утицај. Болне мере штедње на којима је инсистирала немачка канцеларка Ангела Меркел потпомогле су процес свргавања француског председника Николе Саркозија, чији наследник Франсоа Оланд се залаже за раст. Што је у реду. Раст је легитиман начин да се смањи дуг државе. Али би се у Оландовом случају могло запитати какав то раст он има на уму. Током изборне кампање изјавио је да ће повећати државни сектор, чиме би се смањила незапосленост, али се не би нужно побољшали и показатељи раста. У ствари, такве мере се могу показати штетним за раст.

Грчка је такође уздрмала позицију Меркелове и угрозила њен опстанак на власти. На последњим државним изборима у Северној Рајни Вестфалији њена странка је доживела одлучујући пораз, достигавши тек нешто испод 30 одсто гласова док је Социјалдемократска партија добила 39 одсто. Странка Слободне демократе, која

Пише: Џејкоб Хејлбрун
среда, 23 мај 2012 07:06

заступа тврдолинијашку политику према Грчкој, освојила је 8,6 одсто, што указује да је можда пребродила своје недавне проблеме и да ће се повратити у Бундестаг. Меркелова, међутим, неће моћи да састави нову коалицију са Слободним демократама након парламентарних избора у 2013. Највероватнија је велика коалиција. Немачка привреда расте извозом у Азију— добит БМВ-а је порасла 18 одсто у првом кварталу ове године. Синдикати у Немачкој врше притисак за веће плате и вероватно ће их и добити. Незапосленост је спала на 7 одсто.

Али Немачка није усвојила "Шта ме брига?" став према Грчкој. Нити су то учинили њени суседи. Председник Европске комисије Жозе Мануел Барозо, на пример, упозорава: "Све обавезе које су Грчка и чланице Европске уније преузеле морају да се поштују. Истина је да нема лакшег пута". Испитивања јавног мњења показују да су Грци налик Американцима: желе евро, али не и фискалне редукције, баш као што Американци желе све благодати које Вашингтон може да им пружи, али не и да плаћају таксе за њих. Наравно, Америка није ни близу оној врсти омнипотентне државе „широке руке“ коју су Грци конструисали и у којој су уживали у протеклој деценији.

И за Грке и за Немце, партија покера се наставља новим грчким изборима у јуну. Можда су Меркелова и њена околина већ отписали Грке и једноставно чекају расплет. Али чак ни то можда неће сачувати евро. Колико је заразна зараза? Шпанија, Португалија и Италија би могле да буду следеће. Али у Немачкој, која се труди да спасе валуту, нестанак евра можда не би ни био тако страшна ствар. Чак би могао да додатно ојача позицију Немачке у Европи. Већ сада се немачка привреда, у грозници извоза у Азију, чини прилично независном од рецесије у остатку Европе. Судбине њених суседа могу да буду различите. Француска има проблема с извозом роба. Садашња фаза би могла да послужи за нови успон германске моћи у центру Европе. Европи може да смета садашња Немачка, али се може десити да ово доба изгледа као златно доба просвећености у односу на оно што ће уследити.

Џејкоб Хејлбрун (Jacob Heilbrunn) јесте старији уредник у *The National Interest*